

Ars Analytica
Provocări și tendințe în analiza de intelligence

Volum coordonat de George Cristian MAIOR, Ionel NIȚU
- recenzie -

Cristian NIȚĂ
cnita@dcti.ro

Lucrarea „Ars Analytica”, coordonată de directorul Serviciului Român de Informații, George Cristian Maior și Ionel Nițu, apărută la Editura RAO și lansată în cadrul salonului internațional de carte *Bookfest 2013*, reprezintă un volum colectiv privind analiza de intelligence, fiind rezultatul eforturilor celor 46 de contributory, teoreticieni și practicieni, aparținând sistemului de securitate națională, mediului academic sau unor organisme internaționale. Autorii volumului subliniază oportunitățile și provocările cu care se confruntă producătorii și beneficiarii procesului analitic, transformările ce se întrevăd în urma evoluțiilor tehnologice și sociale, precum și cele mai noi evoluții în teoria analizei de intelligence.

Inițiativă inedită în peisajul publicistic autohton, colecția de studii reprezintă o abordare a analizei de intelligence din mai multe perspective: importanța și rolul analistului de intelligence, derularea procesului de analiză (loc, funcții și tipologii, metode și tehnici, limite și mijloace de optimizare, impactul tehnologiei și rolul cooperării), utilitatea și funcțiile produsului de intelligence.

În cele șapte capitole ale lucrării, autorii surprind într-o manieră multidisciplinară evoluțiile recente în domeniul analizei de intelligence: dimensiunea analitică în procesul de intelligence, cu accent pe relația analist-beneficiar, tipurile de analiză și importanța analizei mutisursă, metode și tehnici utilizabile în analiza de intelligence, limite și provocări în analiza de intelligence, un posibil profil psihologic al analistului de intelligence, rolul cooperării multilaterale în analiza de informații și influențele evoluțiilor mediului de securitate asupra analizei.

Prin urmare, putem identifica în volumul de față un model de cooperare inter-instituțional și, în același timp, prima „platformă colaborativă” în domeniul studiilor de intelligence din România care încearcă să surpindă particularitățile, metodele specifice, virtuțile, dar și limitările acestui domeniu, atât din perspectiva teoretică, cât și din cea practică.

Volumul semnalizează o schimbare de paradigmă în domeniul analizat: dacă în secolul analiza de intelligence era definită drept un proces al cărui rol consta în integrarea celorlalte „INT-uri” (HUMINT, OSINT, SIGINT sau GEOINT), autorii consideră că, în prezent, analiza în sine poate fi un „INT”, o sursă de informații, generatoare de intelligence.

Ars Analytica ne ajută să înțelegem că indiferent de tipologie, în intelligence este foarte important ca schimbarea să genereze o mai bună cunoaștere, prevenire și combatere a riscurilor la adresa securității naționale. Autorii volumului pun accentul pe faptul că performanța în intelligence se măsoară în funcție de modul în care organizațiile din domeniu reușesc să-și realizeze atribuțiile în mod eficient, prevenind producerea de prejudicii la adresa securității naționale.

Deși sursele citate de contributori relevă preponderența lucrărilor de specialitate din spațiul anglo-saxon, lansarea acestui volum reflectă apariția unui pol de cunoaștere academică în domeniul studiilor de intelligence din România, precum și dezvoltarea capacității analitice la nivelul structurilor de informații. La nivel instituțional, această evoluție este vizibilă atât în creșterea calității produselor de informare destinate beneficiarului, cât și în recunoașterea obținută în plan internațional.

Astfel, putem concluziona că „Ars Analytica” se înscrie într-o suită de demersuri menite să contribuie atât la consolidarea culturii de securitate în România, cât și la construcția unei comunități a analiștilor de intelligence.

Reperete teoretice și practice, care se regăsesc în cele peste 40 de studii ale volumului, sunt îmbinate într-un mod profesionist și în același timp accesibil, având o dublă valență: permit publicului larg familiarizarea cu această activitate complexă a muncii de intelligence, iar cunoscătorilor – aprofundarea conceptelor, în baza celor mai recente evoluții și contribuții în domeniu.

Dincolo însă de faptul că este o carte despre valori etice și deontologice, despre virtuțile și limitele analizei de intelligence, Ars Analytica (plecând de la premisa că „cea mai bună metodă de analiză este ... analistul”) reprezintă o analiză scrisă de specialiști pentru analiști, o meta-analiză.